

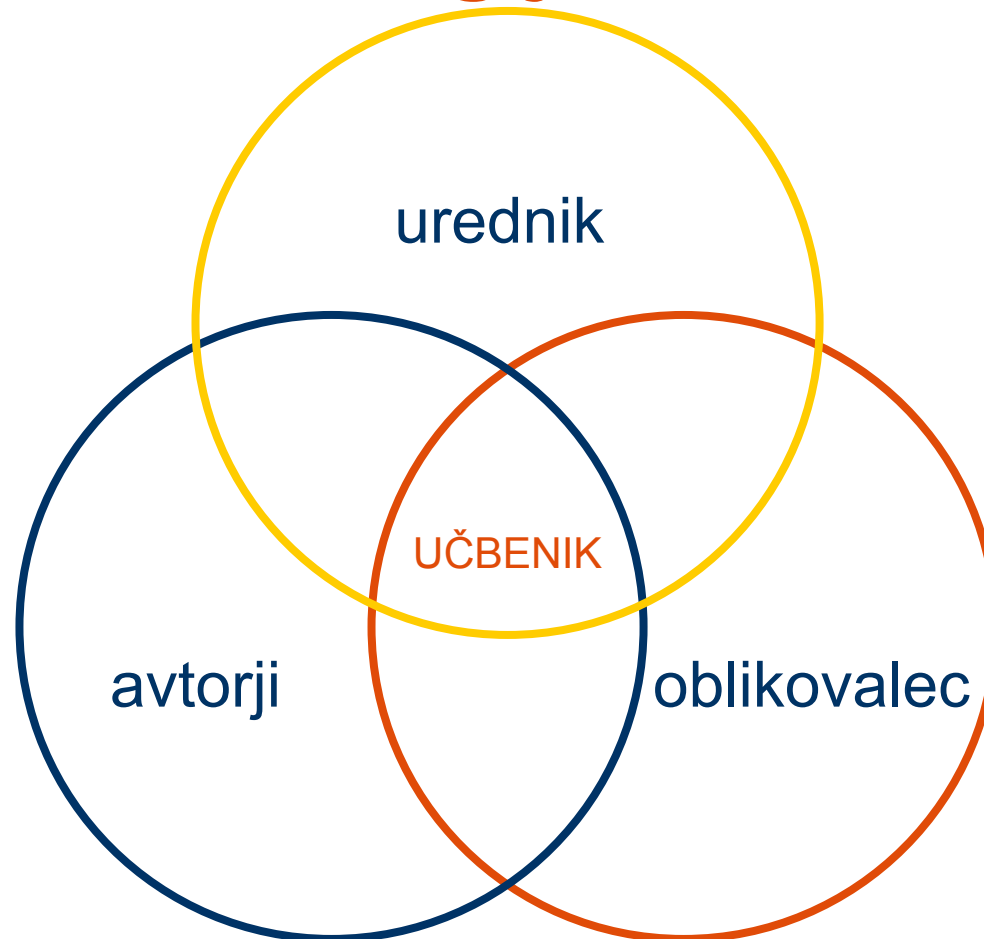
Vloga vizualne komunikacije

Mateja Krašovec
Pogorelčnik

Kvaliteto dizajna (učbenika, knjige, tiskovine...) določajo

- Funkcionalnost
 - strokovnost, preglednost, sistematičnost, uporabnost
- Estetskost
 - skladnost likovnih elementov, harmoničnost, enotnost
- Motivacijska privlačnost
 - zanimivost, pestrost, prijetnost, zabavnost, koristnost
- Simbolno-komunikacijska jasnost
 - psihološko domišljen izbor in kombinacija komunikacijskih elementov (tipografija, barve, ilustracije, slike, optična vodila...)

Ustvarjalna sinergija

Temeljni vizualni koncept

- Izbor tiskarske tehnologije
 - Enobarvni tisk
 - Dvobarvni tisk - dupleks
 - Štiribarvni tisk
- Izbor formata
- Izbor temeljne oblike

TIPOGRAFSKE MREŽE

Enobarvni tisk

- Prednosti
 - Najcenejši
- Pomanjkljivosti
 - Zelo hitro je lahko dolgočasen!

Enobarvni učbeniki

- Dinamiko in sporočilno hierarhijo lahko dosežemo tudi s tiskom samo ene barve, ki pa mora biti dovolj temna

- Uporabljamo sivo lestvico (barvo od 0 do 100 %) ki nam omogoča svetlostne kontraste

- Pozorno se poslužujemo velikostnega kontrasta pri uporabi tipografij
- Pazimo na dovolj belega prostora, ki prinese svežino in pomaga pri organiziranju informacij v skupine

Dvobarvni tisk / dupleks

- Prednosti

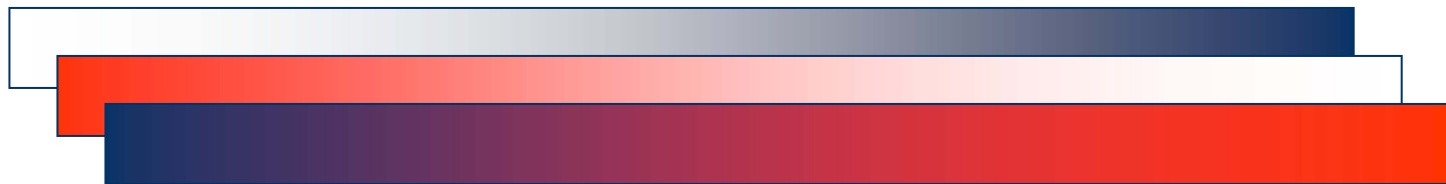
- Barvno bogatejši od enobarvnega
- Več možnosti za kontrastiranje in poudarjanje bistvenega
- Le cca. 15 % dražji od enobarvnega tiska

- Pomanjkljivosti

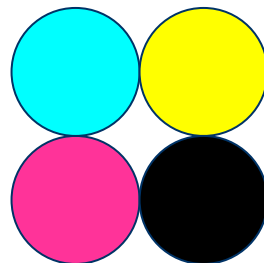
- Zahtevnejša priprava slikovnega gradiva

Dvobarvni učbeniki

- Dinamiko in sporočilno hierarhijo je lažje ustvariti z dvema barvama
 - Uporabljamo lahko dve poljubni Pantone barvi (od 0 do 100 %) ter še vse njune medsebojne mešanice

Štiribarvni tisk

- Prednosti

- Polnobarvnost
- Neskončno oblikovnih možnosti

- Pomanjkljivosti

- Zelo drag
- Pri nestrokovni uporabi barv lahko izpade kičast, informacije pa izgubljene sredi pretiranih barvnih kombinacij

Polnobarvni učbeniki

- Barve uporabljajmo z vso pozornostjo!!!
 - Določimo temeljno barvno vzdušje ter vodilne barve podlag in besedil
 - Izberemo akcentne barve za barvne poudarke
 - Pazimo na harmoničnost barvnih izborov in celovit končni barvni vtis.
 - Še posebej moramo paziti na barve slikovnega gradiva in jih po potrebi prilagoditi.

Format

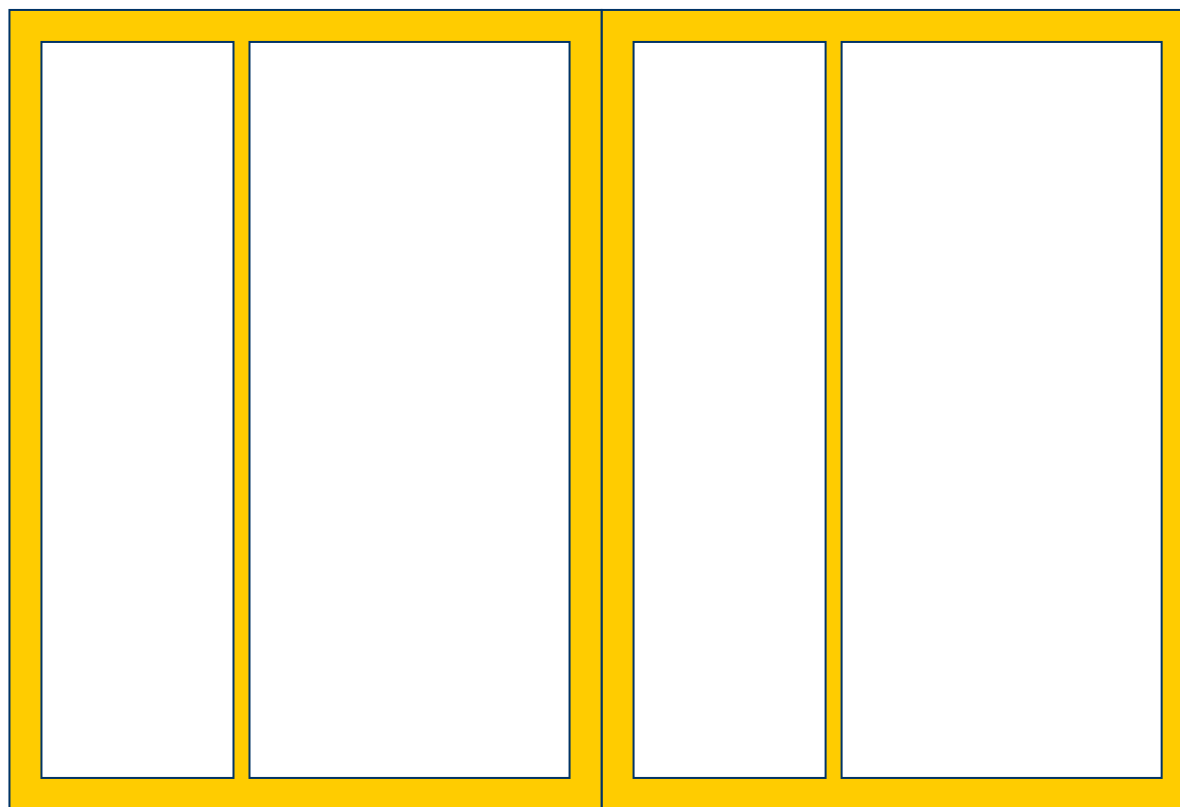
- B5
 - Najcenejši zaradi minimalnega izmeta papirja
- A4
 - Na dveh straneh je lahko zajeta celotna snov ene šolske ure

Tipografska mreža – organizacija prostora

- Določi osnovno geometrijo in logiko postavitve besedila in slikovnega gradiva v predvideni format
- Izberemo jo skladno z vsebino učbenika glede na funkcionalnost, ki nam jo omogoča
- Določi likovni izgled ter medsebojno sorodnost in skladnost tipičnih strani

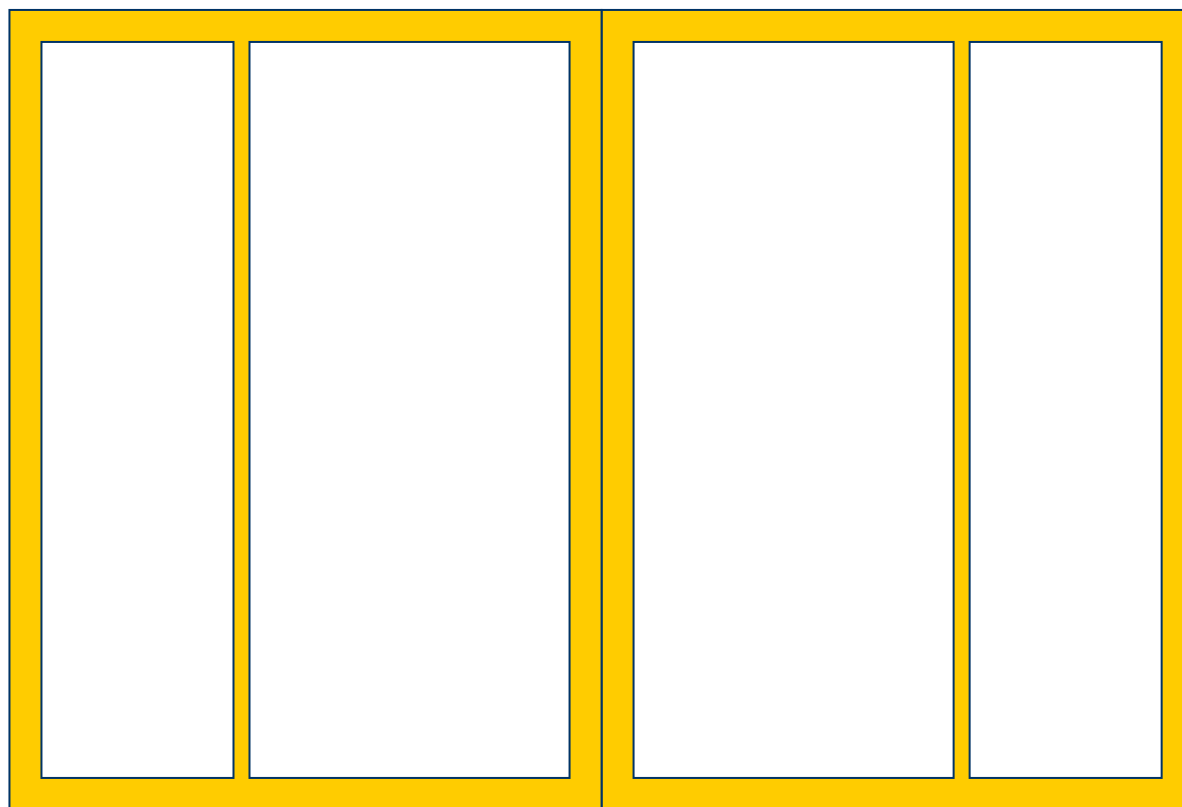
Primeri zasnov tipografskih mrež

asimetrična v
zlatem rezu

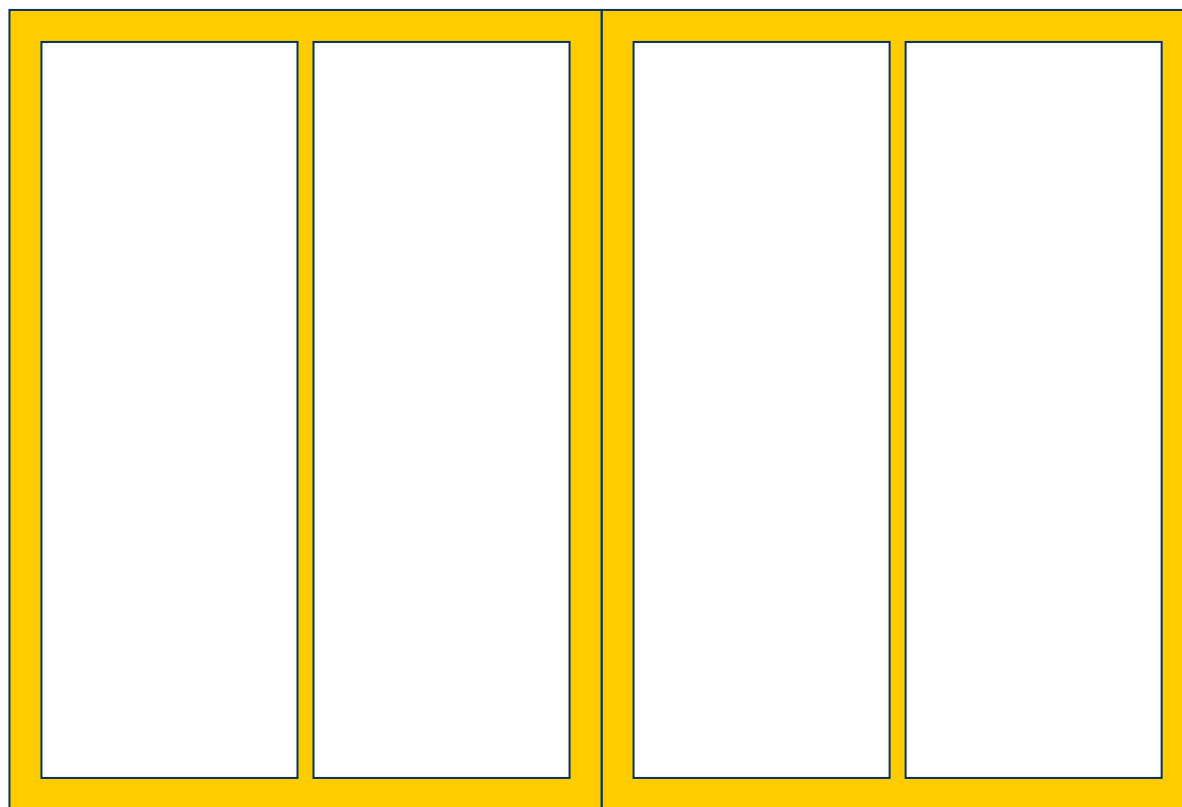
Primeri zasnov tipografskih mrež

simetrična v
zlatem rezu

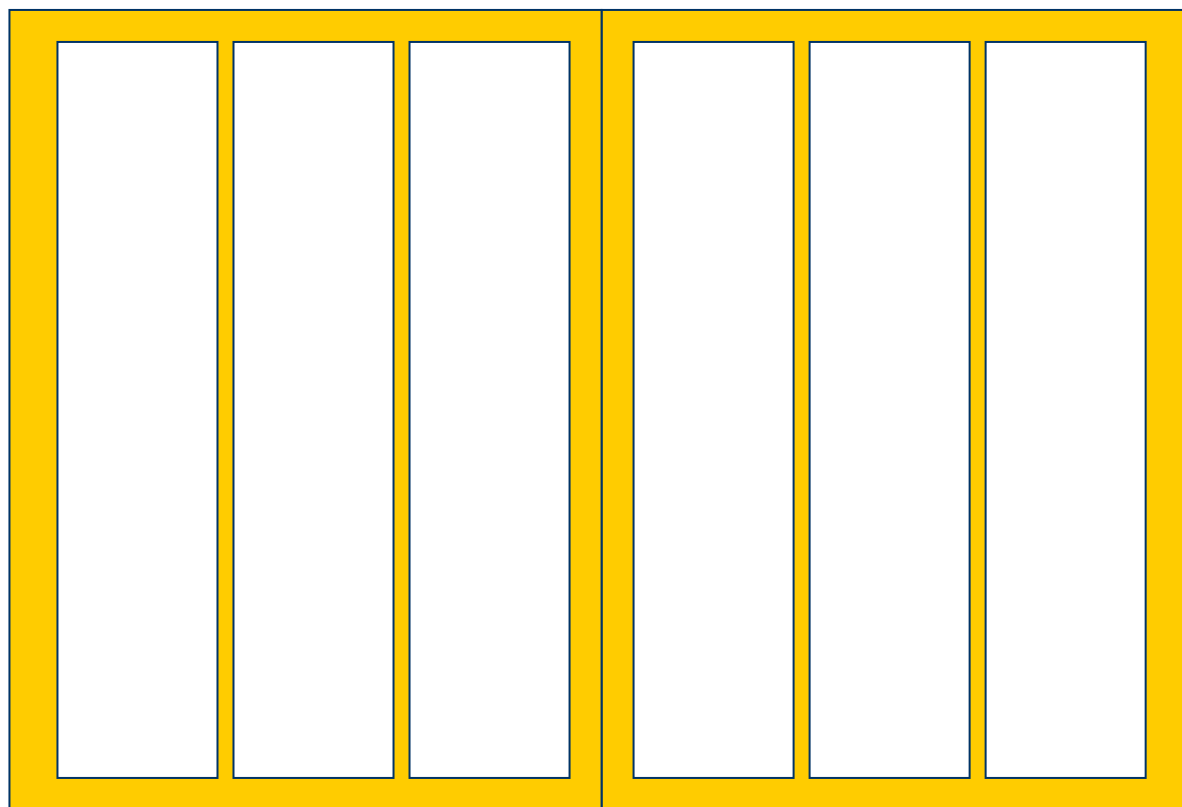
Primeri zasnov tipografskih mrež

polovična
delitev

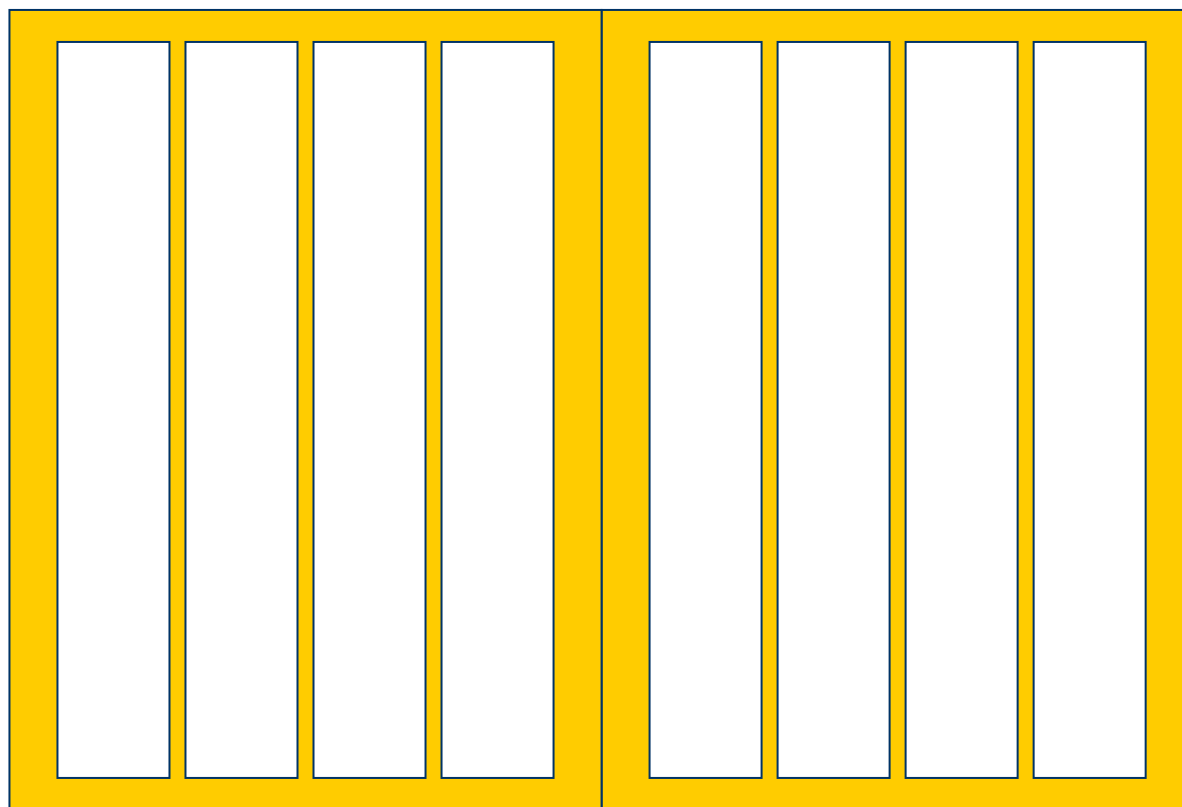
Primeri zasnov tipografskih mrež

tretjinska
delitev

Primeri zasnov tipografskih mrež

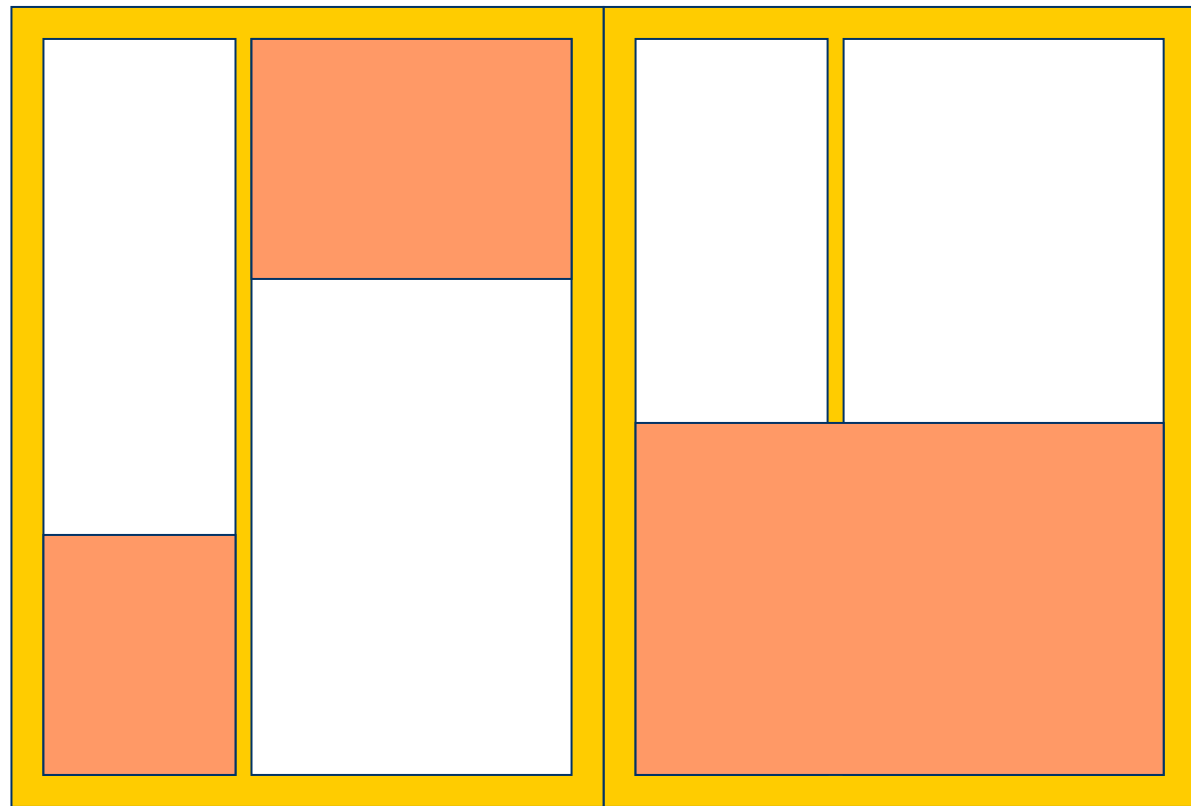
četrtnska
delitev

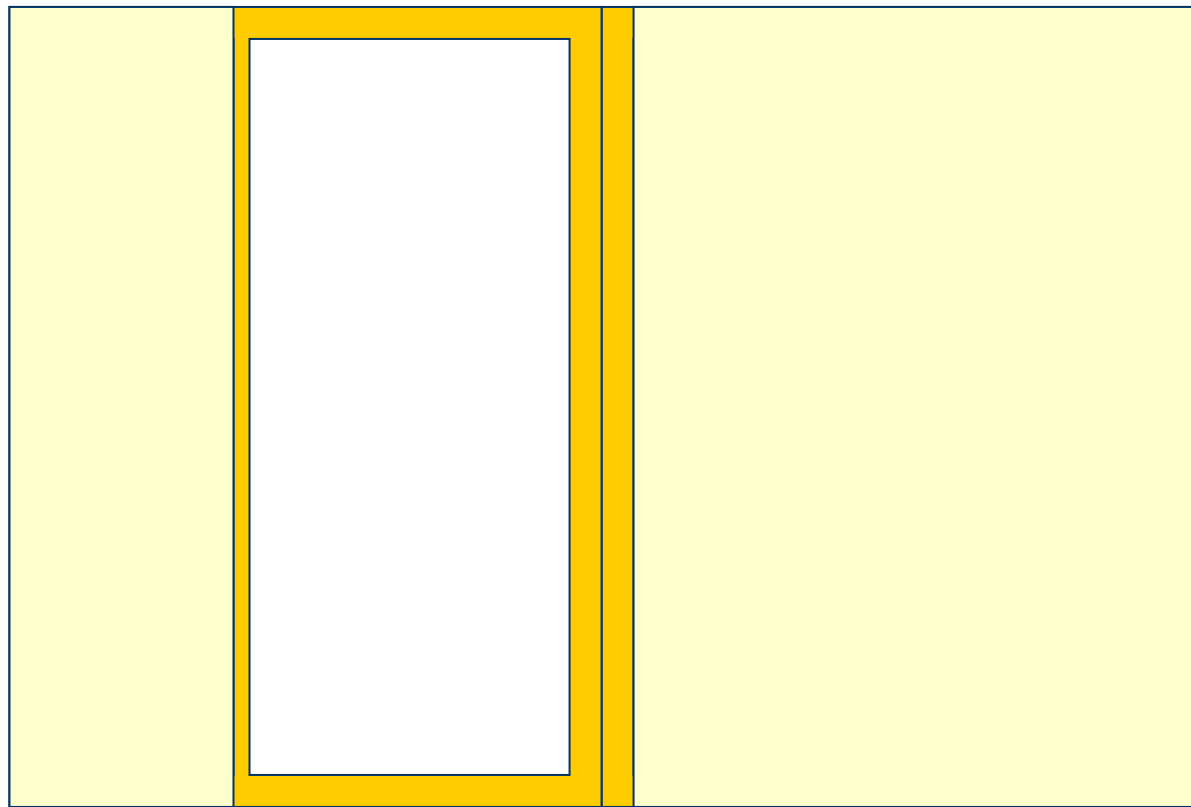
Izdelava tipičnih strani

- Tipične strani izdelamo na osnovi elementov vzorčnega poglavja
 - Predvidimo različne možnosti prostorskega organiziranja raznih vrst besedilnega in slikovnega gradiva
 - Določimo vizualne konstante
 - Izberemo eno ali več tipografij glede na besedilne konstante
 - Določimo velikost tipografij glede na podatkovno hierarhičnost
 - Določimo barvne konstante in kreiramo simbolna likovna vodila za lažjo orientacijo

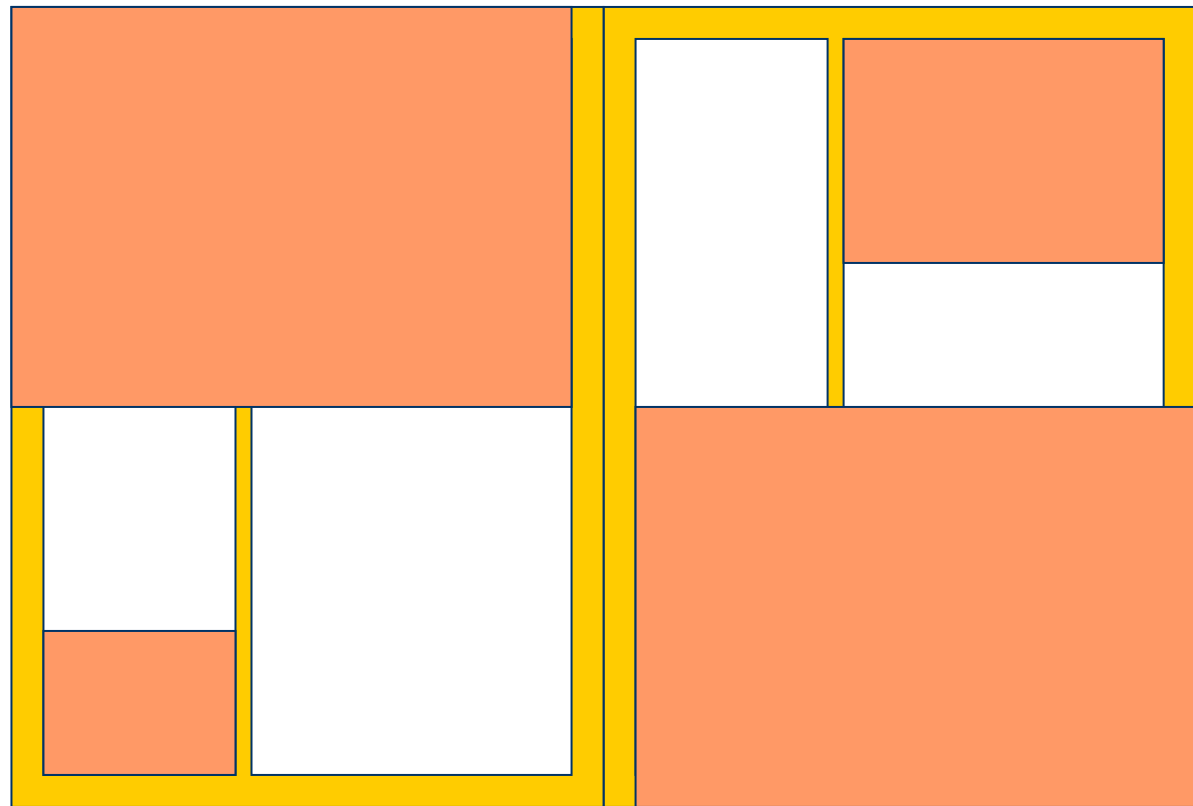
Prostorsko organiziranje

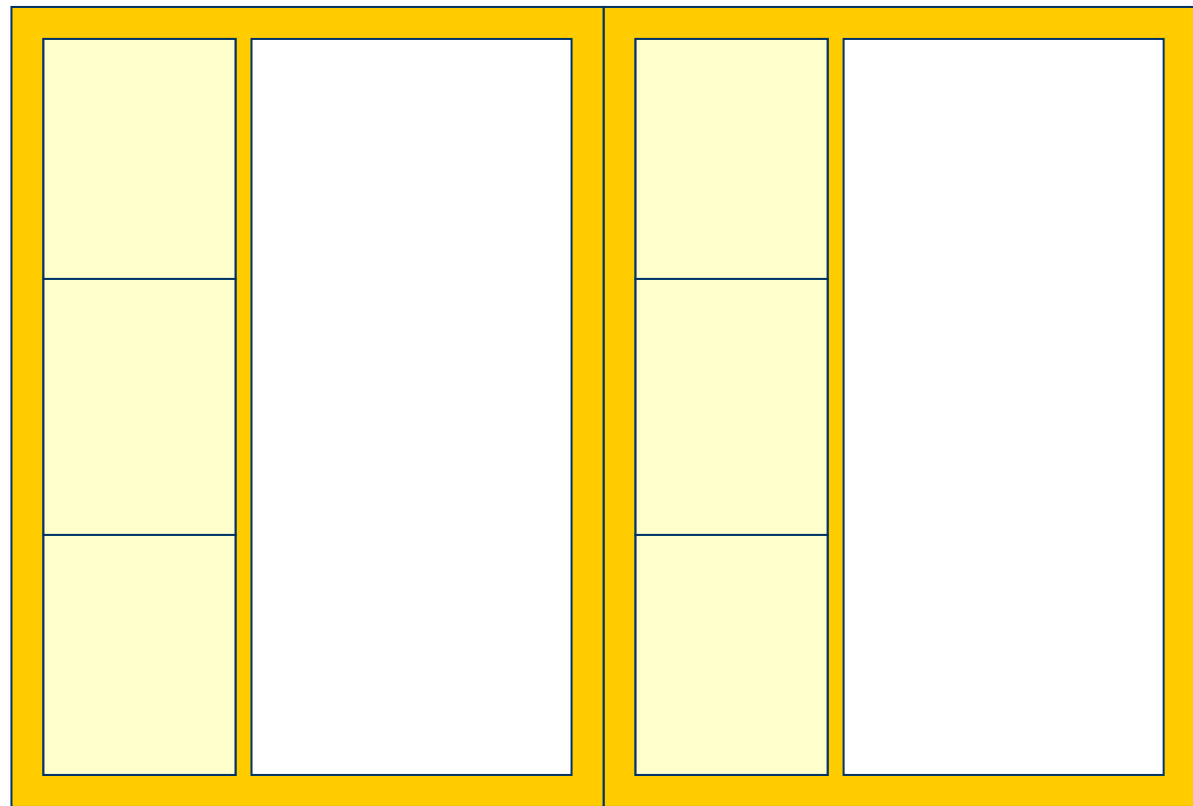
Prostorsko organiziranje

Prostorsko organiziranje

Prostorsko organiziranje

Glavne skupine tipografij

- Serifne
 - z vejičastimi zaključki različnih oblik
 - Times New Roman
- Neserifne
 - konstantnih debelin
 - Arial
- Dekorativne

Times New Roman

Arial

Chicago Tres

Izbor tipografije

- Čitljivost !!!
- Medsebojna skladnost različnih tipografij
 - običajno uporabimo največ dve različni tipografiji
 - če uporabimo eno serifno, naj bo druga neserifna
- Možnosti kontrastiranja v
 - velikosti
 - barvi
 - vrsti tipografije
 - okviru tipografskih družin

Družine tipografij

Nimbus San DEE

Nimbus San DEE Italic

Nimbus San DEE Bold

Nimbus San DEE Bold Italic

Nimbus San DEE Bla

Nimbus San DEE Bla Con

Nimbus San DEE Bla Ext

Nimbus San DEE Con

Nimbus San DEE Ext

Nimbus San DEE Lig

Nimbus San DEE Lig Con

Nimbus San DEE LiG Ext

Izraznost tipografij

A

A

A

A

A

A

A

A

Čitljivost tipografij

Nečitljivo!!!

*danés budú sneží. ceste niso
splužene! sosedova ančka je ostala
doma. spekla je jabolčni zavitek, po
domače "štrudel". medtem ko je
gleđala skozi okno, se jí je zažgal.*

Neserifne pisave – enostavne, čitljive

Danes hudo sneži. Ceste niso splužene!
Sosedova Ančka je ostala doma. Spekla je
jabolčni zavitek, po domače “štrudel”. Medtem
ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Serifne pisave – prilagojene očesu za lahko branje

Danes hudo sneži. Ceste niso splužene! Sosedova Ančka je ostala doma. Spekla je jabolčni zavitek, po domače “štrudel”. Medtem ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Dekorativno ilustrativni pristop

Sosedova Ančka

Danes hudo sneži. Ceste niso splužene! Sosedova Ančka je ostala doma. Spekla je jabolčni zavitek, po domače “štrudel”. Medtem ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Funkcionalni pristop

Danes hudo sneži. Ceste niso splužene! **Sosedova Ančka** je ostala doma. Spekla je *jabolčni zavitek*, po domače “*štrudel*”. Medtem ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Kontrastiranje z velikostjo

Majhen in nepomemben

Velik in pomemben

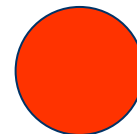
Pazi na nogo!

Učinkovanje barv

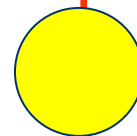
Danes hudo sneži. **Ceste niso splužene!** Sosedova Ančka je ostala doma. Spekla je **jabolčni zavitek**, po domače “**štrudel**”. Medtem ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Kontrastiranje z barvo

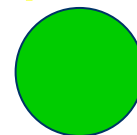
Najmočnejša sem, dobro si me zapomnite!

Najsvetlejša sem, takoj me opazite!

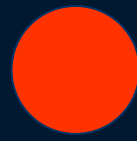

Nekdo pač mora biti nekje v sredini.

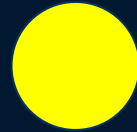

Umirjena sem in se raje umaknem.

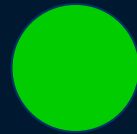

Najmočnejša sem, dobro si me zapomnite!

Najsvetlejša sem, takoj me opazite!

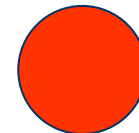

Nekdo pač mora biti nekje v sredini!

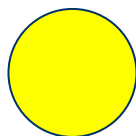

Umirjena sem in ne silim v ospredje.

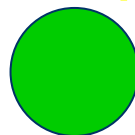
Čustvena nabitost barv

nevarnost, strah, strast, intenzivnost, aktivnost

optimizem, odprtost, prijetnost, svoboda

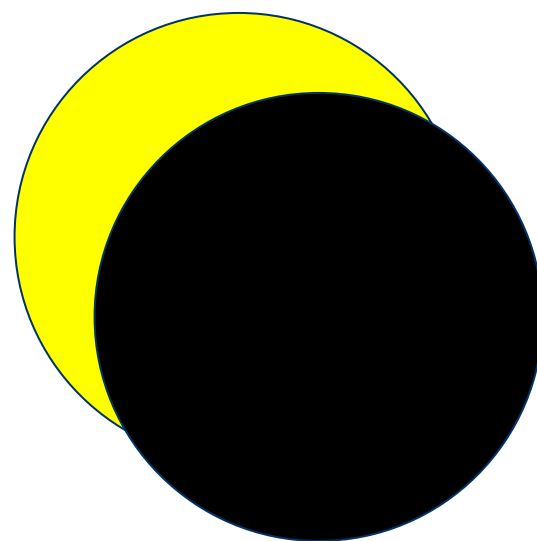
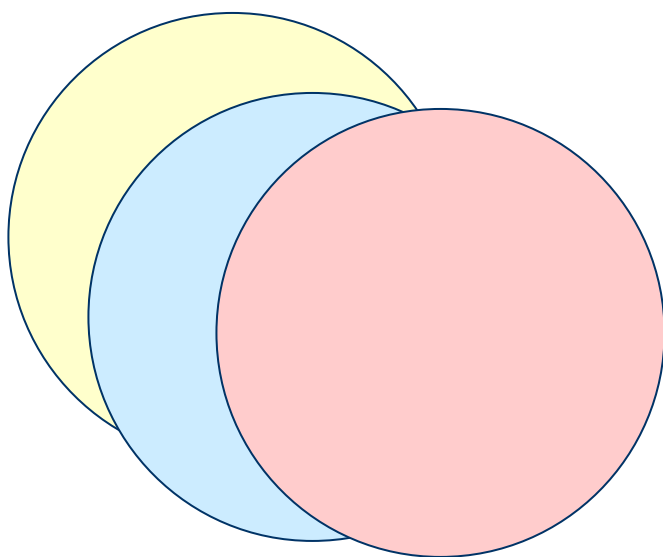
varnost, stabilnost

umirjenost, spokojnost, otožnost,

Čustveni učinki barvnih kombinacij

- prijaznost, optimizem
- nevarnost, opozorilo

Svetlostni kontrast

Danes hudo sneži. Ceste niso splužene! Sosedova Ančka je ostala doma. Spekla je jabolčni zavitek, po domače “štrudel”. Medtem ko je gledala skozi okno, se ji je zažgal. Škoda.

Opazimo tisto, kar je drugačno ali bolj poudarjeno!

???

manj

je

VEČ

Kako pripravimo besedilno gradivo

- Besedilo pripravimo s programskim orodjem Word for Windows
- Besedila ne oblikujemo, temveč z minimalnimi posegi označujemo organiziranost, različne tipe besedila in poudarke
- Znake uporabljamo po pravilih in enotno
 - pazimo na odvečne presledke ipd. (mislimo na lektorja!)
- Uporabljamo čitljivo tipografijo

Organiziranje informacij

- Linearno

- Klasično, po sistemu branja - od leve proti desni
- Nizanje zaporednih informacij

- Ploskovno

- Sodobnejša, prostorsko zasnovana gradnja strukturno povezanih informacij
- Hierarhična struktura informacij in povezav med njimi
- Bralec bere informacije celostno in se s pomočjo pomensko in pomembnostno oblikovanih likovnih vodil giblje po vsebini
 - Primer centralne strukture: *miselni vzorec*
 - razne strukture sovisnih informacij, predstavljene na dvodimenzionalnem formatu

Organiziranje informacij

- Današnje generacije so vse bolj usmerjene k vizualnemu načinu spoznavanja in učenja
- Zaradi (pre)velike količine novih znanj je nujno potrebno podatke klasificirati po pomembnosti
- Poudarimo funkcionalna, strukturirana znanja
 - inhibirajmo faktografske podatke, ki nesmiselno obremenjujejo spomin in jih navajajmo le v orientacijo

Oblikovne konstante

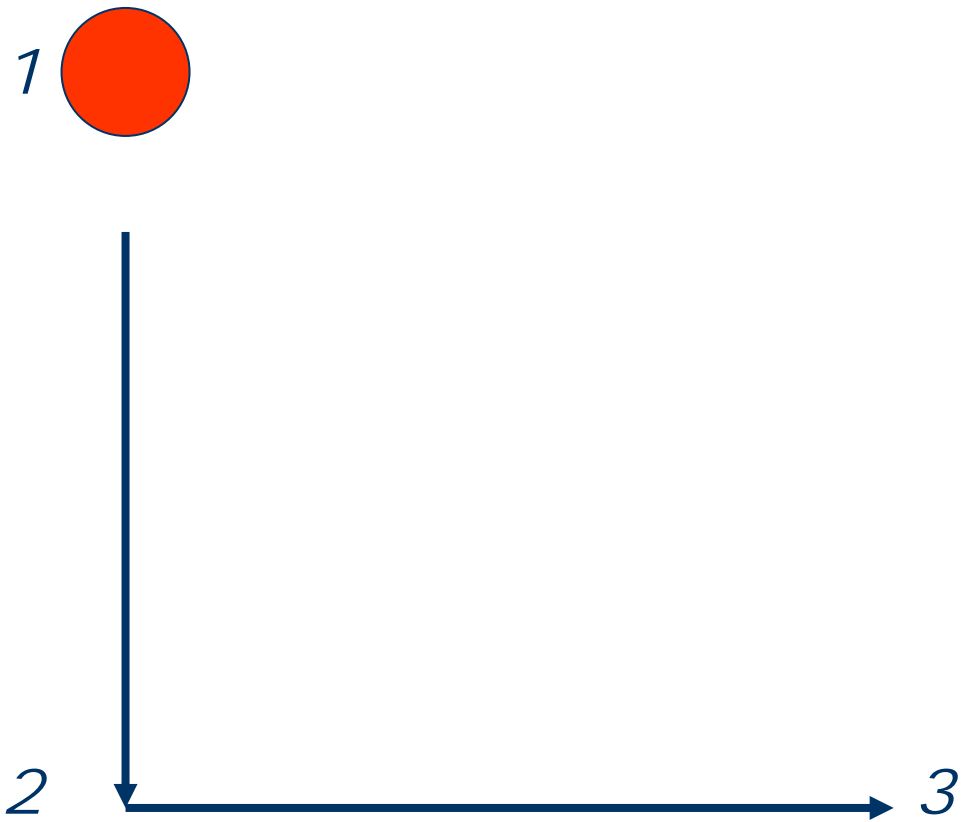
- Tvorijo in simbolizirajo organizacijsko strukturo knjige
- Urejajo prostor in pomagajo pri orientaciji
 - V “pospravljenem” in logično urejenem okolju se lažje znajdemo
 - Iz urejenih podatkovnih vzorcev v učbeniku si lažje kreiramo svoje nove vzorce znanja

Strategija naslovov in podnaslovov

- Jasna opredelitev posameznih celot in njihovih delov
 - z izborom primernih tipografij
 - kontrastiramo z velikostjo, barvo, obliko
 - s kombinirano uporabo likovnih elementov
 - prazen prostor (prehod na novo stran ali list) pomaga pri orientaciji
 - številčenje tipa 1, 1.1, 1.1.1, 1.1.1.1, 1.1.1.1.1... je za učbeniško uporabo manj primerno
 - kar je za znanstvene ekspertize sicer natančno, je za učenca lahko utrudljivo, nepregledno in dolgočasno

Uporaba likovnih elementov

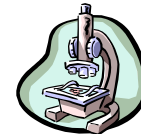
- Barvne podlage, okvirjanje
 - primerno za diferenciacijo funkcionalno različnih vrst besedila
- Simboli - ikone
 - primerni za pomensko označevanje posameznih sklopov ali vrst besedila
- Optična vodila (zaznamki, puščice, linije ...)
 - točkovna - pritegnejo pogled
 - linijska - vodijo pogled

Ikone pripovedujejo zgodbe, ki jih poznamo vsi.

- **Realistične ikone**

- risane
- (za osebno rabo) dostopne tudi na internetu

- **Abstraktne ikone**

- bolj sofisticiranih, do minimuma poenostavljenih oblik
- ne tekmujejo s slikovnim gradivom
- enostavnejše kot so, bolj so čitljive!

Slikovno gradivo

- Fotografija, tehnična risba ali ilustracija?
 - Uporabimo samo kvalitetne fotografije, ki so tudi dovolj ostre. Bolj kot količina je pomemben dober izbor!
 - Ilustracije so nenadomestljive in mnogokrat veliko ustrežnejše od fotografij, ker poudarijo bistveno in se izognejo nebistvenim detajlom
 - Temejno vodilo: nazornost!
 - Slikovno gradivo dopolnjuje besedilo, zato naj bo na ustreznem mestu in ne nekje drugje.

Kako pripravimo slikovno gradivo

- Fotografije

- Priložimo digitalne fotografije v visoki resoluciji (300 dpi), diase, originalne fotografije
- Če je vir že natisnjena fotografija, jo iz knjige prefotografiramo.
- Fotografije z interneta niso uporabne zaradi za tisk krepko prenizke resolucije
- Za vse fotografije moramo navesti vir oz. lastnika avtorskih pravic
- Če je fotografija uporabljena kot “citat”, privoljenje avtorja ni potrebno
- Fotografij ne skeniramo sami!!!

Kako pripravimo slikovno gradivo

- Ilustracije
 - Poiščemo ustreznega ilustratorja, ki po navodilih ilustrira gradivo
 - Priložimo originalne skice

Kako pripravimo slikovno gradivo

- Tehnične skice
 - Najbolje jih je narisati z ustreznimi računalniškimi orodji
 - Preverite kompatibilnost vaših programov z nadaljnjo pripravljalno tehnologijo!!!

Vzorčno poglavje

- Vzorčno poglavje je osnova za oblikovalsko nadgradnjo
- Predvidimo tipe in vloge raznih besedil, ki se bodo konceptualno ponavljali skozi cel učbenik
- Informacije tvorimo v logično povezanih skupinah
- Razmislimo, kako bi aplicirali slikovno gradivo in ga povezali z besedilom
- Razmislimo o primernih konceptih oblikovalskih rešitev

Faza oblikovanja

- KAJ?
 - Sugestije avtorja
- KAKO?
 - Rešitve oblikovalca